

ISSN: 2146-1961

Ağar, A. (2024). Türkiye’de Asgari Ücret ve İş Kazaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(58), 1476-1488.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4539>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

TÜRKİYE’DE ASGARI ÜCRET VE İŞ KAZALARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ali AĞAR

Dr. Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye, aliagar828@gmail.com

ORCID: 0000-0003-2771-9587

Gönderim tarihi: 11.07.2024

Kabul tarihi: 15.11.2024

Yayım tarihi: 01.12.2024

Öz

İş kazalarını azaltmak, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak için hayati öneme sahiptir. Bu durum, işgücü verimliliğini artırırken, ekonomik kayıpları ve toplumsal kayıpları önlemeye yardımcı olur. Daha fazla iş kazası, işgücü kaybı ve sağlık harcamaları gibi ekonomik maliyetlere yol açabilir. Bu nedenle, iş kazalarının asgari ücretle ilişkisini anlamak, ekonomik etkilerin değerlendirilmesine yardımcı olarak ve daha sürdürülebilir ekonomik ve iş sağlığı ve güvenliği politikaların oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki asgari ücret düzeyi ile iş kazaları arasındaki potansiyel ilişkiyi inceleyerek, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin asgari ücret düzeyinin üzerindeki etkilerini istatistiksel olarak analiz etmektir. Bu araştırma, 2014-2021 yılları arasında Türkiye’de asgari ücret ile iş kazaları arasındaki ilişkiyi retrospektif olarak inceleyen bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini 2014-2021 yılları arasında Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllarında yer alan ve iş kazası yaşayan bütün çalışanlar oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örneklem seçme kriterine gidilmemiş olup bütün çalışanlar dâhil edilmiştir. Veriler, 2014-2021 yılları arasındaki Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü İstatistik Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan raporlardan ve Sosyal Güvenlik Kurumu istatistik yıllıklarından elde edilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde JAMOVİ 2.3.28 yazılım programı kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak esas alınmıştır. Asgari ücret düzeyi ile yaşanan iş kazası arasında pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı ve güçlü bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0.897$; $p<.05$). Ayrıca iş kazası değişkeninin asgari ücret değişkenine ait varyansının %77’sini açıkladığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak asgari ücret düzeyindeki artışın iş kazaları azaltmadığı sonucuna varılmıştır. Ancak asgari ücretin miktar olarak artması enflasyonist Türkiye’de ne kadar anlamlı olduğu tartışmalara açıktır. İş kazalarının makro ve mikro nedenlerine yönelik daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Asgari ücret, iş kazası, iş sağlığı ve güvenliği.

Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Gör., Ali AĞAR, Artvin Çoruh Üniversitesi, aliagar828@gmail.com.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma etik kurul gerektirmeyen bir çalışma olduğundan ötürü herhangi bir etik kurul incelemesine sunulmamıştır.

İntihal/Etik: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN MINIMUM WAGE AND OCCUPATIONAL ACCIDENTS IN TÜRKİYE

ABSTRACT

Reducing occupational accidents is vital to protect the health and safety of workers. This helps prevent economic losses and social losses while increasing labor productivity. More work accidents can lead to economic costs such as lost labor and health expenditures. Therefore, understanding the relationship between occupational accidents and the minimum wage can help assess the economic impacts and contribute to the formulation of more sustainable economic and occupational health and safety policies. The aim of this study is to examine the potential relationship between the minimum wage level and occupational accidents in Turkey and to statistically analyze the effects of occupational health and safety measures on the minimum wage level. This study is a retrospective analysis of the relationship between minimum wage and occupational accidents in Turkey between 2014 and 2021. The population of the study consisted of all employees who were included in the Social Security Institution Statistical Years between 2014-2021 and who experienced occupational accidents. No sampling criterion was used in the study and all employees were included. The data were obtained from the reports prepared by the Statistical Department of the General Directorate of Labor of the Ministry of Labor and Social Security of the Republic of Turkey between 2014-2021 and the statistical yearbooks of the Social Security Institution. JAMOVI 2.3.28 software program was used in the statistical analysis of the data. The significance level was taken as 0.05. A positive, statistically significant and strong relationship was found between minimum wage level and occupational accidents ($r=0.897$; $p<.05$). It was also found that the work accident variable explained 77% of the variance of the minimum wage variable. As a result, it is concluded that the increase in the minimum wage level does not reduce occupational accidents. However, the extent to which the increase in the minimum wage is meaningful in inflationary Turkey is open to debate. Further research on the macro and micro causes of occupational accidents is recommended.

Keywords: Minimum wage, work accident, occupational health and safety.

GİRİŞ

Bir ülkenin sosyal istikrarını koruyabilmesi ve ekonomisinin sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için iş sağlığı ve güvenliği şarttır (Li et al., 2011). İş sağlığı ve güvenliği, kurumlar, çalışma örgütleri, araştırmacılar ve politika yapıcılar arasında giderek daha fazla dikkat çeken bir konudur (Castaldo et al., 2023). Türkiye'de çalışma hayatında iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması, mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının en üst düzeye çıkarılması amacıyla 20 Haziran 2012 tarihinde yayımlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile hayata geçirilmiştir (6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 2012). Bu kanun, Avrupa Birliği uyum sürecine entegre bir şekilde desteklenmiş olup, çalışanlar için sağlıklı çalışma koşulları sağlamayı, hastalıkların ve iş kazalarının önlenmesini hedeflemektedir. Temel amaç, işin bireysel ve genel anlamda uyumunu teşvik ederek hem işverenin hem de çalışanın iş süreçlerine daha etkin bir şekilde katılımını sağlamaktır (Hollá et al., 2023).

İş kazaları Dünya genelinde çalışma hayatının en önemli sorunlarından biridir (Palaz & Çolak, 2017). Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre iş kazası, "işten kaynaklanan veya işle bağlantılı olarak ortaya çıkan ve bir veya daha fazla çalışanın kişisel yaralanma, hastalık veya ölümle sonuçlanmasıyla ortaya çıkan, şiddet eylemleri de dahil olmak üzere beklenmedik ve planlanmamış olay" olarak tanımlanmaktadır (Matre et al., 2021). ILO, Dünya genelinde her yıl işle ilgili kazalara ya da hastalıklara yenik düşen yaklaşık 2,3 milyon kadın ve erkek olduğunu tahmin etmektedir. Bu üzücü tablo, her gün 6000'den fazla kişinin yaşamını yitirdiği bir gerçeği yansıtmaktadır. Küresel çapta, her yıl yaklaşık 340 milyon iş kazası yaşanmakta ve 160 milyon insan işle ilgili hastalıkların mağduru olmaktadır (ILO, 2023). Bu nedenle işyerinde meydana gelen yaralanma ve ölümlerin büyük sosyal ve ekonomik sonuçları vardır (Matre et al., 2021).

İş kazaları sadece çalışana değil toplumu da etkilemektedir. İş kazalarından devlet ve işverenler de ekonomik olarak etkilenmektedir (Palaz & Çolak, 2017). ILO, iş kazaları ve hastalıklar nedeniyle küresel GSYİH'nın %4'ünün kaybedildiğini tahmin etmektedir (Tomba et al., 2021). İş kazalarından korunmak ekonomik gelişme ve sosyal zenginlik yaratabilir. Dolayısıyla iş kazaları ile ekonomik kalkınma arasında belirli bir ilişki vardır. Gelişmiş ülkelerde iş güvenliği durumu gelişmekte olan ülkelere göre daha iyidir. ILO'nun istatistik verilerine göre gelişmiş ülkelerde 10 çalışan başına ölüm oranı ortalama 4 iken, gelişmekte olan ülkelere göre 10 işçi başına ölüm oranı 10'un üzerindedir (Li et al., 2011).

Asgari Ücret

Asgari ücret gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere ortak bir politikadır (Pérez, 2020). Her ülkenin kendine has kurumsal yapısı, işgücü piyasası dinamikleri, endüstriyel ilişkiler ve sosyal güvenlik sistemleri bulunduğundan, asgari ücretin etkileri ülkeler arasında değişiklik gösterebilmektedir (Aslan, 2019). Türkiye bağlamında, asgari ücret meselesi, bu ücret seviyesinden emeğini kazanmak zorunda kalan işçilerin yoğunluğu sebebiyle büyük bir önem arz etmektedir (Eser & Terzi, 2008).

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 55. maddesinin ikinci fıkrasında, ücretin emeğin bir sonucu olarak tanımlandığı ve devletin, çalışanların yaptıkları işe uygun ve adil bir ücret elde etmeleri ile diğer sosyal

yardımlardan faydalanmaları için gerekli önlemleri alma yükümlülüğünün bulunduğu ifade edilmektedir. Anayasa, devlete asgari ücreti belirleme yetkisi vermiş olup, bu yetkinin yerine getirilmesinde ülkenin ekonomik ve sosyal durumunun dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Anayasa'nın 55. maddesinin son fıkrasına 3 Ekim 2001 tarihinde yapılan revizyonla, asgari ücretin belirlenmesinde "çalışanların geçim şartlarının" göz önünde bulundurulacağı ifadesi eklenmiştir. Bu değişiklikte birlikte, asgari ücretin belirlenmesinde işçilerin temel geçim koşullarının sağlanmasının anayasal bir ilke olarak vurgulandığı belirtilmiştir (Korkmaz & Avsallı, 2012).

Asgari ücret, çalışanların genellikle ana veya tek gelir kaynağı olan ve işverenler tarafından işçilere sunulan en düşük ücret seviyesini temsil etmektedir. Ancak, tespit edilen asgari ücretin, işçilere yeterli bir yaşam standardı sağlamaktan oldukça uzak olduğu bir gerçektir. Bu durum, asgari ücretin öngördüğü amaca ulaşamadığını ve sürekli eleştirilere maruz kaldığını göstermektedir (Eser & Terzi, 2008). Asgari ücretin artırılmasının savunular, bunun kazançları artıracığını ve gelir eşitsizliklerini azaltacağını öne sürmektedir. Ancak muhalifler, asgari ücretteki artışın işverenlerin işgücü maliyetini artıracığını, istihdamı azaltacağını ve fiyatları yükselteceğini savunmaktadır (Wehby et al., 2020).

Asgari ücretin istihdam, işsizlik ve ücret dağılımı üzerindeki etkilerine ilişkin çok sayıda teorik ve ampirik araştırma mevcutken (Bonin et al., 2020; Brummund & Strain, 2020; Holtemöller & Pohle, 2020; Jardim et al., 2022; Orhangazi et al.; Pérez, 2020), iş kazaları veya sağlık üzerine etkisinin araştırıldığı sınırlı sayıda çalışma mevcuttur (Leigh, 2021; Wehby et al., 2020). Asgari ücretin sağlık gibi işgücü piyasası dışı sonuçlar üzerindeki potansiyel etkileri, genellikle dikkate alınmamaktadır. Aslında asgari ücret politikalarının tam etkisini anlamak için önemlidir. Ekonomik teori, asgari ücretteki bir artışın, gelir etkisi yoluyla çalışanlar arasındaki sağlığı iyileştirebileceğini öne sürmektedir (Wehby et al., 2020). Sonuç olarak literatürde asgari ücretin iş kazalarına etkisini inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Bu çalışma, konuyla ilgili ilk sistemli inceleme olma özelliğini taşımaktadır, bu da onun temel gücünü oluşturmaktadır.

İş Kazası

İş kazası ile ilgili yasal mevzuatta farklı tanımlar yer almaktadır. İş kazası 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3. Maddesine göre "*İş yerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenengelli hale getiren olay.*" olarak tanımlanmıştır. Türkiye'de, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre, "*Sigortalının iş vereninin gözetiminde bulunduğu bir zaman diliminde, işverenin faaliyetleri doğrultusunda iş yeri dışına gönderilmesi sonucu asıl görevini yerine getirmemesi, iş veren tarafından sağlanan bir taşıtla toplu taşıma hizmeti alınması sırasında, ya da emzikli bir sigortalının çocuğuna süt verme süresinde meydana gelen kazalar*" iş kazası olarak değerlendirilmektedir (Çavdar et al., 2022). Yasal mevzuattaki tanımlara bakıldığında iş kazaları kasıtsız ve beklenmedik bir şekilde hasara veya yaralanmaya neden olan, öngörülemeyen olaylar olarak nitelendirilmektedir.

Yapılan araştırmalara göre iş kazalarına neden olan beş ana faktör sıralanabilir (Castaldo et al., 2023; Karadağ & Dayioğlu, 2022; avdar et al., 2022; Holl et al., 2023; Kahraman et al., 2019). Bu faktörler;

alışan faktörü; iş kazalarının ortaya çıkmasında önemli bir etken, çalışanın demografik özellikleri ve işle ilgili faktörlerdir. Çalışanın yaş, cinsiyet, iş tecrübesi, psikolojik durumu, sosyal durumu, eğitim düzeyi ve çalışma düzeni gibi bir dizi faktör, iş kazalarını etkileyebilir.

Devlet politikası faktörü; iş kazalarının önlenmesi, devlet tarafından belirlenen yasal düzenlemeler ve politikalar aracılığıyla mümkündür. Bu düzenlemeler, işveren ve işçinin yasal sorumluluklarını belirlemelidir. Güvenli alışma ortamlarının oluşturulması, etkili bir Şekilde planlanan ve uygulanan devlet politikaları ile sağlanabilir.

işyeri faktörü; iş yerinin büyüklüğü, işin türü, çalışma koşulları ve iş yerinin ergonomik yapısı gibi faktörler, iş kazalarını etkileyen önemli etmenlerdir.

Ekonomik faktör; işsizlik oranı, kişi başına düşen milli gelir ve devletlerin sağlık ve güvenliğe ayrılan bütçeler gibi ekonomik faktörler, iş kazalarıyla doğrudan ilişkilidir.

işveren faktörü; işverenin sadece Őirket krına odaklanmaması, aynı zamanda uygun iş yeri ortamının oluşturulması ve çalışanın korunmasından sorumlu olması gerekmektedir.

iş kazalarının nasıl olabileceğini açıklayan birçok kaza nedeni teorisi vardır. Bunlar; tek faktör teorisi, enerji teorisi, domino teorisi, insan faktörleri teorisi, kaza /olay teorisi, sistem teorisi, epidemiyoloji teorisi ve çok faktörlü teori olarak sıralanmaktadır (Kocatepe & Parlak, 2022; Yılmaz & Turan, 2023). Bu teoriler genel olarak iş kazalarının nedenlerini insan hataları, çevresel koşullarla ilgili teknik nedenler ve öngörülemeyen olaylar Őeklinde gruplandırmaktadır (Kocatepe & Parlak, 2022). Literatürde iş kazalarının temel nedeninin insan hatası olduğu belirtilmektedir. Őu anda, güvenlik açısından kritik alanlarda çoğu kazaya insan hatasının neden olduğu yaygın olarak ifade edilmektedir (Reyes et al., 2015; Yılmaz & Turan, 2023; Yorulmaz et al., 2022). Bununla birlikte insan davranışını etkileyen en önemli faktörlerden birinin kişinin psikososyal ruh hali olabileceği ve işyerindeki psikolojik sağlık konusunun işSG ile doğrudan ilişkili olabileceği ileri sürülmektedir (Kocatepe & Parlak, 2022).

Türkiye'de iş kazası oranları, uygulanan çeşitli çalışmalara rağmen artıyor. Sigortalı insan kaynağının yaşadığı iş kazası sayısı 2012 yılında 74.871 iken, bu rakam 2019 yılında kademeli olarak 422.463'e yükseldi. İncelenen 7 yılda iş kazalarının neredeyse altı kat arttığını söyleyebiliriz. iş kazası sayılarındaki bu artışın önüne geçebilmek için iş kazalarının temel nedenlerinin belirlenerek bunlara çözüm bulunması gerekmektedir (Yılmaz & Turan, 2023). Ayrıca literatüre bakıldığında iş kazalarının nedenlerini inceleyen birçok çalışma vardır (Karadağ & Kepekli, 2018; avdar et al., 2022) ancak asgari ücret düzeyi ile iş kazaları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki asgari ücret düzeyi ile iş kazaları arasındaki potansiyel ilişkiyi inceleyerek, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin asgari ücret düzeyinin üzerindeki etkilerini istatistiksel olarak analiz etmektir.

İş kazalarını azaltmak, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak için hayati öneme sahiptir. Bu durum, işgücü verimliliğini artırırken, ekonomik kayıpları ve toplumsal kayıpları önlemeye yardımcı olur. Daha fazla iş kazası, işgücü kaybı ve sağlık harcamaları gibi ekonomik maliyetlere yol açabilir. Bu nedenle, iş kazalarının asgari ücretle ilişkisini anlamak, ekonomik etkilerin değerlendirilmesine yardımcı olarak ve daha sürdürülebilir ekonomik ve iş sağlığı ve güvenliği politikaların oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

Asgari ücret ile iş kazaları arasında bir ilişki var mıdır?

Asgari ücret düzeyindeki artış iş kazalarını nasıl değiştirmektedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel veri toplama yöntemi olan döküman analizi tekniği kullanılarak, 2014-2021 yılları arasında Türkiye'de asgari ücret ile iş kazaları arasındaki ilişkiyi retrospektif olarak inceleyen bir çalışmadır. Doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir (Sak et al.,). Retrospektif sözcüğü ise "geriye bakmak" anlamına gelir. Sosyal bilimlerde ise genellikle bir olgunun geçmişini yani tarihsel arka planını ifade etmek için kullanılır (Güzel, 2020).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2014-2021 yılları arasında Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllarında yer alan ve iş kazası yaşayan bütün çalışanlar oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örneklem seçme kriterine gidilmemiş olup bütün çalışanlar dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Araştırmada iş kazası verileri Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllarından elde edilirken, asgari ücret verisi T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü İstatistik Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan raporlardan elde edilmiştir. 2014 yılından sonra asgari ücrette 16 yaş ayrımı kaldırıldığı için veriler 2014 yılından sonraki yıllardan elde edilmiştir. Ayrıca 2022 yılında iki defa asgari ücret artışı olduğu için bu yıl dâhil edilmemiştir. Asgari ücret, vergi ve kesintilerin istihdam türüne göre değişkenlik gösterdiği için genellikle brüt baz da belirtilir ve her yıl Temmuz ayından sonraki dönemi kapsayan ikinci altı aylık periyodun göstergelerini yansıtır. Tablo 1'de 2014 ile 2021 yılları arasında asgari ücret ve yaşanan iş kazaları sayıları verilmiştir.

Tablo 1. 2014-2021 Yılları Arasında Çalışanların Aldığı Brüt Asgari Ücret Miktarı ve Yaşanan İş Kazaları

Yıl	Asgari ücret (TL)	İş kazası sayısı
2014	1273	221366
2015	1647	241547
2016	1777	286068
2017	2029	359653
2018	2558	430985
2019	2943	422463
2020	3577	384262
2021	5004	511084

Çalışmaya dâhil edilen yıllarda asgari ücret miktarı 1273 TL'den 5004 TL'ye yükseldiği görülürken, iş kazası sayısı ise 221366 kişiden 511084 kişiye yükseldiği görülmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veriler, veri tabanına aktarılmadan önce kontrol edilmiştir. Veri tabanına aktarılan veriler JAMOVI 2.3.28 yazılım programıyla analiz edilmiştir. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak esas alınmıştır.

Araştırmada asgari ücret ile iş kazaları arasındaki ilişkiyi analiz etmek için nicel araştırma yöntemlerinden korelasyon ve regresyon analizleri kullanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılımlarının tespitinde Shapiro-Wilk analiz testi kullanılmıştır. Veri sayısının 30'un aşağısında olduğu durumlarda Shapiro-Wilk testi kullanılmaktadır. Shapiro-Wilk testinde p değerinin 0.05'ten büyük olması normal dağılımın sağlandığı anlamına gelmektedir (Cevahir, 2020). Tablo 2'de normallik test sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Normallik Test Sonuçları

Değişkenler	Shapiro-Wilk		
	Z	Sd	P
Asgari ücret	0,914	8	0,385
İş kazası	0,956	8	0,767

p<0.05*

Asgari ücret ve iş kazası değişkenleri 2014 ile 2021 yılları arasında 8 yıllık süreyi kapsadığı dolayısıyla veri setinin 30'un altında olduğu için Shapiro-Wilk analiz testi sonuçları dikkate alınmış ve iki grubun p değerleri .05'ten büyük olduğu için verilerin normal dağılım sergilediği sonucuna varılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermesi parametrik testlerle analizlerin uygun olacağı anlamına gelmektedir. Korelasyon analizinde veriler normal dağılım sergiliyorsa Pearson Korelasyon Analizi, normal dağılım sergilemiyorsa Spearman Korelasyon Analizi kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2018). Korelasyon analizi değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü, önemini ve derecesini inceleyen istatistiksel bir yöntemdir. İlişkinin yönünü ve derecesini belirten katsayıya korelasyon katsayısı denir ve "r" ile gösterilir. Korelasyon katsayısı -1 ile +1 arası değer almaktadır. Bu değer +1'e doğru yaklaştıkça değişkenler arasında pozitif ilişkinin arttığı, -1'e doğru yaklaştıkça değişkenler arasında ters orantının arttığı anlamına gelmektedir. Korelasyon değerinin sıfır değerini alması durumunda ise değişkenler arasında ilişkinin olmadığı yorumu yapılır (Kanbay & Yalap, 2022). Korelasyon katsayısı (r) Green ve Salkind tarafından Tablo 3'deki şekilde yorumlanmıştır (Salkind & Green, 2017).

Tablo 3. Green ve Salkind Tarafından Belirtilen Korelasyon Aralıkları

0 ile 0,2 arası	Çok zayıf ilişki ya da ilişki yok
0,2 ile 0,4 arası	Zayıf ilişki
0,4 ile 0,6 arası	Orta dereceli ilişki
0,6 ile 0,8 arası	Güçlü ilişki
0,8 ile 1,0 arası	Çok güçlü ilişki

Tablo 3'te Green ve Salkind tarafından verilen Korelasyon katsayısı (r) yer almaktadır. Korelasyon katsayısı (r) 0 ile 0,2 arası çok zayıf ilişki ya da ilişkinin olmadığı, 0,2 ile 0,4 arası zayıf ilişkinin olduğu, 0,4 ile 0,6 arası orta dereceli ilişki olduğunu, 0,6 ile 0,8 arası güçlü ilişkinin olduğunu ve 0,8 ile 1,0 arası çok güçlü ilişkinin olduğunu göstermektedir.

BULGULAR

Asgari ücret ile iş kazalarının arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmayla ilgili bulgular bu bölümde yer verilmiş ve sonuçlar tablolarla gösterilmiştir.

Tablo 4. Asgari Ücret ile İş Kazası Arasındaki İlişki

			1	2
1.	Asgari Ücret	Pearson's r	-	
		p-value	-	
2.	İş kazası	Pearson's r	0.897	-
		p-value	0.001*	-

p<0.05*

Asgari ücret düzeyi ile iş kazası arasındaki ilişkiyi gösteren Pearson Korelasyon Analizi Tablo 4'de verilmiştir. Asgari ücret düzeyi ile iş kazası arasında pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı ve çok güçlü bir ilişki tespit edilmiştir (r=0.897; p<.05). Asgari ücret düzeyinin artması yaşanan iş kazası sayısını artırmaktadır.

Tablo 5. Asgari Ücret Düzeyi Bakımından İş Kazası Sayısına İlişkin Basit Regresyon Analiz Model Katsayıları

	β	Standardize β	Standart hata	t	p
Bağımsız değişken					
Sabit	222781.9		35501.16	6.28	<.001
Asgari ücret düzeyi	49.6	0.897	9.25	5.36	0.001*
Bağımlı değişken iş kazası sayısı					

p<0.05*

Tablo 5 incelendiğinde, asgari ücret düzeyindeki 1 birim artış iş kazası sayısında 49.6 kadar artışa neden olmaktadır. Ayrıca Tablo 5'de asgari ücret düzeyi sıfır olduğu durumda iş kazası sayısının 222781,9 olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Asgari Ücret Düzeyi Bakımından İş Kazası Sayısına İlişkin Basit Regresyon Analiz Model Uyum Ölçüleri

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Genel model testi			
				F	df1	df2	p
Bağımsız değişken (asgari ücret düzeyi)	0.897	0.804	0.776	28.8	1	7	<.005*
Bağımlı değişken (iş kazası sayısı)							

p<0.05*

Tablo 6 incelendiğinde düzeltilmiş R2 değeri, iş kazası değişkeninin asgari ücret değişkenine ait varyansının %77'sini açıkladığını göstermektedir. Modelin anlamlı olup olmadığı Tablo 6'da gösterilmiştir. Tablo 6'da F=28,8 ve p<.005 olarak bulunmuştur. Buradan modelin anlamlı olduğu görülmektedir. Buna göre asgari ücret düzeyi bakımından yaşanan iş kazalarına bağımlı olduğu ve doğrusal bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Başka bir ifadeyle asgari ücret miktarı artarsa yaşanan iş kazaları da artar.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada Türkiye'de 2014 ile 2021 yılları arasında asgari ücret düzeyi ile yaşanan iş kazaları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda yapılan istatistiksel analizler neticesinde asgari ücret düzeyi ile yaşanan iş kazaları sayısı arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki tespit edilmiştir. Asgari ücret düzeyi arttıkça yaşanan iş kazaları artmaktadır sonucuna varılmıştır. Asgari ücretin miktar olarak artması enflasyonist Türkiye'de ne kadar anlamlı olduğu tartışmalara açıktır. Yani verilen asgari ücret miktarı çalışanları ekonomik olarak tatmin etmekte midir? Çalışanlar aldıkları asgari ücretler ile geçimlerini asgari anlamda sağlayabilmekte midir? Bu doğrultuda araştırmanın nicel sonuçları bu sorulara yanıt vermekte güçlük çekmektedir.

Literatürde ekonomik kalkınma ve iş kazaları arasındaki ilişkiye bakan çalışmalar var ancak yeterli düzeyde değildir (Castaldo et al., 2023; de la Fuente et al., 2014; Fernández-Muñiz et al., 2018; Li et al., 2011). İtalya'da yapılan bir çalışmada 2008'den 2019'a kadar en yüksek iş kazası yüzdesi, düşük ücretli çalıştıran sektörlerde meydana geldiği tespit edilmiştir (Castaldo et al., 2023). İspanya'da yapılan bir çalışmada ekonomik döngü ile iş kazaları arasında güçlü bir ilişki olduğu, İspanya'daki ekonomik büyümenin yüksek düzeyde iş kazasına neden olduğu tespit edilmiştir (Fernández-Muñiz et al., 2018). Ekonomik krizin iş kazalarına etkisinin incelendiği bir çalışmada ise iş kazalarının, hem kaza sayısında hem de kaza olasılığında keskin bir düşüşe yol açan mevcut ekonomik krizden etkilendiğini doğrulamaktadır (de la Fuente et al., 2014). Refah, çalışma ortamı ve iş kazaları üzerinde yapılan bir çalışmada, yüksek ücretli çalışanların yaralanma olasılığı, düşük ücretli çalışanların aksine 1,7 kat arttığı belirlenmiştir (Kirschenbaum et al., 2000). Yapılan çalışmalar asgari ücret ile ilişkili olmasa da araştırma bulgularımızı doğrular niteliktedir.

Günümüzde, iş kazaları ve ekonomik kalkınma arasındaki ilişki önemli bir akademik ve sosyo-ekonomik araştırma alanı oluşturmaktadır. Son yıllarda, bu konuya yönelik yapılan çalışmalar, özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, iş kazalarının ekonomik göstergelerle olan ilişkisini anlamak ve bu ilişkiyi değerlendirmek amacıyla önemli bulgular sunmaktadır. Özellikle Türkiye'de gerçekleştirilen bir çalışmada, kişi başına düşen Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) ile ölümlü iş kazaları arasında pozitif bir ilişkinin tespit edildiği

görülmüştür. Bu bulgu, ekonomik kalkınma ile iş kazaları arasındaki karmaşık ilişkinin derinlemesine incelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır (Çolak & Palaz, 2017).

İş kazaları, mevcut üretim sistemlerinin ve modern toplumun karşı karşıya olduğu temel sorunlardan biridir. İş kazaları, şirketler için asgari düzeyde büyük bir çalışma saati ve üretkenlik kaybına neden olur ve insan yaşamının kaybına neden olur. İş kazalarına ilişkin veriler, çalışanların uğradığı sağlık zararlarının bir kısmını göstermekte ve hem iş kazalarına hem de meslek hastalıklarına atıfta bulunmaktadır (Fuentes-Bargues et al., 2022). İş kazaları aynı zamanda maruziyet sonrası tedavi ve tazminat giderleri, çalışılmayan günler ve iş gücü kaybı nedeniyle ekonomik kayıplara da neden olmaktadır. İş kazalarının tümü kuruma bildirilmemektedir. Bunun en önemli nedeni raporlama sürecinin zahmetli olması ve kazaların sıklıkla meydana gelmesidir. Üstelik bu veri eksikliği nedeniyle sorun hafife alınabiliyor ve göz ardı edilebiliyor (Yalcin Ocak et al., 2022).

ÖNERİLER

İş kazalarını hafife almak kaza sayısında daha da büyük artışlara neden olacaktır. Bu nedenle iş kazalarına neden olabilecek bütün faktörler ortaya konup araştırılması gerekmektedir. Bu çalışmada asgari ücret ile iş kazaları arasındaki ilişki incelenmiş olup, iş kazalarının makro ve mikro nedenlerine yönelik daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aslan, G. (2019). Türkiye’de asgari ücretli çalışan sayısı ve ücret seviyelerinin değişimi (2003-2017 hanehalkı işgücü anketleri veri analizi). *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 9(1), 141-159. DOI: 10.32331/sgd.582665
- Bonin, H., Ispording, I. E., Krause-Pilatus, A., Lichter, A., Pestel, N., & Rinne, U. (2020). The German statutory minimum wage and its effects on regional employment and unemployment. *Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik*, 240(2-3), 295-319. <https://doi.org/10.1515/jbnst-2018-0067>
- Brummund, P., & Strain, M. R. (2020). Does employment respond differently to minimum wage increases in the presence of inflation indexing? *Journal of Human Resources*, 55(3), 999-1024. <https://doi.org/10.3368/jhr.55.2.1216.8404R2>
- Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. *Pegem Atf İndeksi*, 001-214.
- Castaldo, A., Germani, A. R., Marrocco, A., Forti, M., & Salustri, A. (2023). Drivers and frictions of workplace accidents: an empirical investigation of cross-country European heterogeneity. *Applied Economics*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/00036846.2023.2203458>
- Çavdar, U., Manyaslı, M., Akkaya, E., Sevener, D., & Tüfekçi, Z. (2022). Yaşanan iş kazalarının kaza saatlerine ve cinsiyete göre istatistiki olarak değerlendirilmesi ve yorumlanması. *International Journal of Engineering Research and Development*, 14(1), 360-368. <https://doi.org/10.29137/umagd.880158>
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. Kibebe.
- Çolak, O., & Palaz, S. (2017). The relationship between economic development and fatal occupational accidents: Evidence from Turkey. *Scientific annals of economics and business*, 64(1), 19-31. DOI: 10.1515/saeb-2017-0002

- de la Fuente, V. S., López, M. A. C., González, I. F., Alcántara, O. J. G., & Ritzel, D. O. (2014). The impact of the economic crisis on occupational injuries. *Journal of safety research*, 48, 77-85. <https://doi.org/10.1016/j.jsr.2013.12.007>
- Eser, B. Y., & Terzi, H. (2008). Türkiye’de Asgari Ücret: Sorunlar Öneriler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(1), 129-143.
- Fernández-Muñiz, B., Montes-Peón, J. M., & Vázquez-Ordás, C. J. (2018). Occupational accidents and the economic cycle in Spain 1994–2014. *Safety Science*, 106, 273-284. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2016.02.029>
- Fuentes-Bargues, J. L., Sánchez-Lite, A., González-Gaya, C., Rosales-Prieto, V. F., & Reniers, G. (2022). A study of situational circumstances related to Spain’s occupational accident rates in the metal sector from 2009 to 2019. *Safety Science*, 150, 105700. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2022.105700>
- Güzel, S.Ç. (2020). Milliyetçilik Üzerine Retrospektif Bir Değerlendirme ve Ulus Devletin Geleceği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 1016-1038. <https://doi.org/10.15869/itobiad.679144>
- Hollá, K., Ďad'ová, A., Hudáková, M., Valla, J., Cidlinová, A., & Osvaldová, L. M. (2023). Causes and circumstances of accidents at work in the European Union, Slovakia and Czech Republic. *Front Public Health*, 11, 1118330. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1118330>
- Holtemöller, O., & Pohle, F. (2020). Employment effects of introducing a minimum wage: The case of Germany. *Economic Modelling*, 89, 108-121. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2019.10.006>
- ILO. (2023). https://www.ilo.org/moscow/areas-of-work/occupational-safety-and-health/WCMS_249278/lang-en/index.htm#:~:text=Worldwide%2C%20there%20are%20around%20340,of%20accidents%20and%20Oil%20health. (Erişim Tarihi: 10.04.2024)
- Jardim, E., Long, M. C., Plotnick, R., Van Inwegen, E., Vigdor, J., & Wething, H. (2022). Minimum-wage increases and low-wage employment: Evidence from Seattle. *American Economic Journal: Economic Policy*, 14(2), 263-314.
- Kahraman, E., Akay, Ö., & Mahmut Kılıç, A. (2019). Investigation into the relationship between fatal work accidents, national income, and employment rate in developed and developing countries. *J Occup Health*, 61(3), 213-218. <https://doi.org/10.1002/1348-9585.12021>
- Kanbay, Y., & Yalap, O. (2022). *SPSS ile Temel Veri Analizi*. Akademisyen Kitabevi.
- Karadağ, T., & Kepekli, T. A. (2018). İnşaat sektöründe yaşanan iş kazaları ve kaza nedenleri. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 314-322.
- Karadağ, T., & Dayıoğlu, H. (2022). Askeri birliklerde meydana gelen iş kazalarının ay, yıl, mevsim, coğrafya bölgesi açısında kıyaslanması. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, 9(20), 35-48.
- Kirschenbaum, A., Oigenblick, L., & Goldberg, A. I. (2000). Well being, work environment and work accidents. *Social Science & Medicine*, 50(5), 631-639. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(99\)00309-3](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(99)00309-3)
- Kocatepe, S., & Parlak, Z. (2022). The effects of psychosocial factors on occupational accidents: a cross-sectional study in the manufacturing industry in Turkey. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 28(4), 2574-2581. <https://doi.org/10.1080/10803548.2021.2010904>

- Korkmaz, A., & Avsallı, H. (2012). Türkiye’de Asgari Ücretin Hukuksal Yönü. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-162.
- Leigh, J. P. (2021). Treatment design, health outcomes, and demographic categories in the literature on minimum wages and health. *Economics & Human Biology*, 43, 101043. <https://doi.org/10.1016/j.ehb.2021.101043>
- Li, S., Xueqiu, H., & Li, C. (2011). Longitudinal relationship between economic development and occupational accidents in China. *Accident Analysis & Prevention*, 43(1), 82-86. <https://doi.org/10.1016/j.aap.2010.07.014>
- Matre, D., Skogstad, M., Sterud, T., Nordby, K. C., Knardahl, S., Christensen, J. O., & Lie, J. S. (2021). Safety incidents associated with extended working hours. A systematic review and meta-analysis. *Scand J Work Environ Health*, 47(6), 415-424. <https://doi.org/10.5271/sjweh.3958>
- Orhangazi, Ö., Işık, E., & Tekgüç, H. (2020). 2016 Asgari Ücret Artışının Ücretler, İstihdam ve Kayıt Dışılık Üzerindeki Etkileri. *İktisat ve Toplum*, 121, 1-9.
- Palaz, S., & Çolak, O. (2017). Economic development and incidence of fatal occupational accidents: Evidence from the selected OECD countries. *DIEM: Dubrovnik International Economic Meeting*, 3 (1), 913-924.
- Pérez, J. P. (2020). The minimum wage in formal and informal sectors: Evidence from an inflation shock. *World Development*, 133, 104999. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.104999>
- Reyes, R. M., de la Riva, J., Maldonado, A., & Woocay, A. (2015). Association between human error and occupational accidents’ contributing factors for hand injuries in the automotive manufacturing industry. *Procedia Manufacturing*, 3, 6498-6504. <https://doi.org/10.1016/j.promfg.2015.07.936>
- Salkind, N. J., & Green, S. B. (2017). *Using SPSS for Windows and Macintosh: Analyzing and understanding data* (8 ed.). Pearson Prentice Hall.
- Sak, R., Sak, İ.T.Ş., Şendil, Ç.Ö., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-256. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Tompa, E., Mofidi, A., van den Heuvel, S., van Bree, T., Michaelsen, F., Jung, Y., Porsch, L., & van Emmerik, M. (2021). Economic burden of work injuries and diseases: a framework and application in five European Union countries. *BMC Public Health*, 21(1), 1-10. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-10050-7>
- Wehby, G. L., Dave, D. M., & Kaestner, R. (2020). Effects of the minimum wage on infant health. *Journal of Policy Analysis and Management*, 39(2), 411-443. <https://doi.org/10.1002/pam.22174>
- Yalcin Ocak, N., Yesilaras, M., Eyler, Y., & Hakoglu, O. (2022). Occupational accidents of emergency medicine residents in Turkey. *Int J Occup Saf Ergon*, 28(4), 2210-2215. <https://doi.org/10.1080/10803548.2021.1986298>
- Yılmaz, C., & Turan, A. H. (2023). The causes of occupational accidents in human resources: the human factors theory and the accident theory perspective. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 29(2), 796-805. <https://doi.org/10.1080/10803548.2022.2082677>

Yorulmaz, M., Taş, A., & İnanlı, H. (2022). Limanlardaki İş Kazalarında İnsan Kaynaklı Hata Nedenlerinin AHP Yöntemiyle Değerlendirilmesi: Kocaeli Liman Bölgesinde Bir Uygulama. *Academic Social Resources Journal*, 7(34), 193-202. <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.57516>

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6331&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2024).

Etik Metni: “Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.” Bu araştırma için etik kurulu onayı gerekmemektedir.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: 1. yazarın araştırmaya katkı oranı %100'dür.

KATKI ORANI	KATKIDA BULUNAN YAZAR(LAR)
Fikir ve Kavramsal Örgü	Ali AĞAR
Literatür Tarama	Ali AĞAR
Yöntem	Ali AĞAR
Veri Toplama	Ali AĞAR
Verilerin Analizi	Ali AĞAR
Bulgular	Ali AĞAR
Tartışma ve Yorum	Ali AĞAR

Finansal Destek: Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır.

Veri Kullanılabilirlik Beyanı: Makalede yer alan tüm veriler Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllarında ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü İstatistik Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan raporlarda yer almaktadır (<https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4> ve <https://www.csgb.gov.tr/istatistikler/calisma-hayati-istatistikleri/resmi-istatistik-programi/calisma-hayati-istatistikleri-kitabi/>).

Çıkar Çatışması: Yazar araştırma ile ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşlarla herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu eser CC BY (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>) ile lisanslanmıştır.

Sorumluluk Reddi/Yayıncı Notu: Tüm yayınlarda yer alan ifade, görüş ve veriler yazar ve katkıda bulunan(lar)ın görüşleridir. IJOESS ve/veya editör(ler), içerikte belirtilen herhangi bir fikir, yöntem, talimat veya üründen kaynaklanan kişiler veya mülke yönelik zararlardan ve ihlallerden sorumlu değildir.